

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars secunda, hoc est:
Solida, ad discendam & exercendam, ex evangeliis tam
dominicalibus quam festivalibus Christi & sui-ipsius
notitiam, informatio**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126164](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126164)

De hac re concionatur Servator noster Apostolis suis, in prælecto Evangelio, quando ait: Modicum, & jam non videbitis me, quia vado ad patrem, ut ex sequentibus patet. Nos ipsum Evangelium sine ulteriori præloquio tractabimus, discentes ex eo.

I. Ἀποστολογίαν, sive noticiam nostri.

II. Χριστογνωσίαν, sive noticiam Christi.

J. J.

Exegesis.

Spiritualis sponsa sponsum suum laudatura, inter alia quoque commendat labia ejus, quod sint lilia distillantia myrrham primam, Cant. 5. v. 13.

Schmid. ed. lib. 1. Hæc mira comparatio est, quando enim labia alba sunt, instar liliorum, hominem sanè non usque adeò exornant. Sed mystica significatio simul intuenda est, præcipuè ratione liliorum distillantium myrrham, quorum mentio hæc in-jicitur.

Myrrhæ amaræ quidem sunt, at hunc tamen usum præbent, ut corpora eâ inuncta, diu à corruptione præserventur. Hoc pii veteres applicarunt ad crucem Christianorum, quæ ipsis à Deo immittitur, quâ qui foris est homo corrumpitur, qui verò intus est, renovatur de die in diem. 2. Corinth. 4. vers. 16. Quoties igitur servator in diebus carnis suæ, de cruce prædicavit, toties dici potuit, labia ejus myrrham destillasse. Ipse enim Rex est cruce insignitus, ideoque qui discipulus ejus esse vult, insigniorum ejus eum non pudere debet, sed tollere crucem suam & sequi eum, Matth. 16. vers. 24. Propterea Magi ex oriente inter alia cum myrrhâ donarunt. Matth. 2. v. 11.

Quod verò spiritualis sponsa labia ejus cum liliis comparat, eo ipso solatium indigitatur, quod sub cruce latet. Olim enim lilia symbolum spei erant, unde inter Romanas moneta, lilio insignita reperitur, hæc cum inscriptione: *Spes populi Romani*. Sic veri Christiani sub cruce non desperant, sed sperant quoque in morte, Prov. 14. v. 32. & dicunt cum Jobo: Etiam si Dominus occiderit me, tamen sperabo in eo. Job. 13. v. 15.

De hac re quoque in prælecto Evangelio agitur, in quo labia Christi destillant myrrham, quando discipulis suis de cruce prædicat, quam in mundo sustinere debeant: sed & statim *candidum spei lilium* subjicit, dum consolatur ipsos, quod tribulatio non in æternum duratura sit, sed brevi latum Jubilate successurum, & continuaturum esse in æternum.

Nos hinc ansam capimus Ἀποστολογίαν, sive noticiam nostri perdiscendi, quando intuemur:

I. *Crucis intimationem*, quam Christus profert, primò *verbis operis*, dicens: Modicum, & non videbitis me, & iterum modicum, & videbitis me, quia vado ad patrem. Hoc de passione & morte ejus intelligendum est, tum enim per dies aliquot ex oculis discipulorum sublatus est, quando cruci affixus, deinde à cruce sublatus, sepulchro conditus est. Sed modicum duntaxat erat, & prædibat vicissim, in multis argumentis per dies quadraginta apparens discipulis, donec tandem videntibus illis ad cælum elevatus, sedit ad dexteram Dei. Act. 1. v. 3. 9.

Deinde quia Apostoli adeò stupidi erant, ut non intelligerent concionem hanc,

hanc, explicationem subijcit, *verbis apertis* & ait: *κλαίετε & θρηνηστε*, plorabitis & lamentabimini vos, mundus autem gaudebit, vos autem contristabimini. Ita aperte locutus, nulla circumfusione usus est, ex quo Apostoli luculenter fortunam suam intelligere poterant.

Non autem concio hæc Apostolos modo, sed nos omnes hodie concernit, quod enim vobis dico, omnibus dico, ait Servator, Marc. 13. v. ult.

Multi sunt, qui ex horoscopo, sive astrorum tempore natiuitatis positu cuiusvis, fortunæ per universam vitam suam præfagium quarunt. Sed hoc Deo improbat, præsertim si quem hujus rei fiducia teneat, Deut. 18. 10. Es. 8. 29.

At hic verissimum habemus Prognosticon, ubi Christus, qui sapientia & veritas ipsa est, 1. Cor. 1. v. 30. Joh. 14. v. 6. unicuique, quasi Genesis delineat, & ostendit, quanta oporteat eum pro nomine ejus pati. Act. 9. v. 16. Ideo non ægre ferre debemus, si & in nobis impletur, quod Servator hic prædixit, hoc enim aliter esse nequit, 2. Tim. 2. v. 11. 12.

Quilibet hic seipsum examinet, quomodo hoc Prognosticon sibi placeat, & an semper cruce illa, quam Christus immisit, contentus fuerit?

Hoc necessarium prorsus est. Semper enim in oratione Dominica petimus, Domine, fiat voluntas tua, Matt. 6. v. 10. & scimus quoque, sine voluntate Dei nihil adversi nobis accidere posse, Matth. 10. v. 10. Non melius itaque facere possumus, quam si patienter ferentes, cum Michæ dicamus: Iram Domini portabo, Mich. 7. v. 9.

De pio quodam Patre refertur, quod subinde Deum sollicitavit, ut tibi Jesulum re-

cens natum ostenderet, cui eandem dictum est: *Respice!* Et respiciens, puerulum suavissimum spinis obsitum conspexit.

Quo ipso pii Veteres significare voluerunt, quod veri Christiani spinas tribulationum non subterfugere debeant. *Pudeat membrum deliriari sub capite spinis coronaro*, ait Bernhardus.

Israelitæ agnum paschalem cum lactucis agrestibus edere tenebantur, Exod. 12. v. 8. Hoc ipso Christianorum crux præfigurata est, sine qua sumus, sicut equus & mulus, quibus non est intellectus. Psalm. 32. vers. 9.

In hoc omnes Sancti ab exordio mundi, nobis præiverunt, quorum nemo sine afflictionibus fuit, Dei enim judicia, à sanctuario ejus incipiunt, Ezech. 9. v. 6. 1. Petr. 4. vers. 17.

Quod si nobis durum videtur, alios respiciamus, & cogitemus, eandem passionem ei, quæ in mundo est, fraternitati nostræ convenire, 1. Petr. 5. v. 9. Nemo hic immunis est, fuit, & erit. Deus enim calicem suum omnibus propinat, Psalm. 75. v. 9. Hic est calix tribulationis, quem singuli gustare tenentur, licet myrrha repletus sit; & tamen neminem patitur tentari, supra id, quod potest. 1. Cor. 10. v. 13. Impii vero qui hic lætantur, & non flagellantur cum hominibus. Psalm. 73. v. 5. portionem suam invenient in loco tormentorum, Luc. 16. v. 25. Quando Dominus veniet, & dolores dividet furoris sui, Job. 21. v. 17. 2. Thess. 1. v. 9.

II. *Apostolorum ignorationem.* Quia enim verba Christi capere nequeunt, ideo de iis conferunt inter se, dicentes. Quid est hoc, quod dicit nobis modicum? nescimus quid loquitur.

Hoc admiratione dignum est. Apostoli enim

A a

enim

enim quadriennium ferme scholam Christi frequentarant, & sæpe de passione & morte, nec non de resurrectione ejus prædicantem Dominum audiverant, nec tamen verba Christi de abitu ad patrem capere possunt.

In pari ignorantia multi adhuc hodie versantur, licet enim articuli fidei identidem perspicue inculcentur, attamen pauci eisdem capiunt, semper discentes, & nunquam ad scientiam veritatis pervenientes, 2. Tim. 3. v. 7.

Hoc à peccato originali oritur, quo tota nostra natura a deo corrupta est, ut animalis homo non percipiat ea, quæ sunt Spiritus Dei. 1. Cor. 2. v. 14.

Quando itaque homo in naturali hæc cœcitate manet, & à Spiritu Sancto non illuminatur, tota ei scriptura est, velut verba libri signati. Esa. 29. v. 11. Uti videmus in Scriba illo, qui universam sacram Scripturam ad unguem noverat, & tamen quærit, quis proximus suus sit. Luc. 10. v. 29.

Quilibet prober sese, quid didicerit ex concionibus Paschalibus, qua hætenus magno numero ex hoc suggestu habita sunt?

Vereor ne multi in eadem, qua Apostoli ignorantia hæreant, ut non immerito objugatione Christi, qua Philippum objugabat, opus sit: Tanto tempore vobiscum sum, & non cognovistis me? Joh. 14. 8.

In multis est ignorantia affectata, ut lateat hoc eos volentes, 2. Pet. 3. 5. sicut Pilatus, cum de veritate ei Dominus concionaretur, sarcastice respondebat: Quid est veritas? Joh. 18. 38.

Adhuc hodie fratres ejus in mundo degunt, qui intelligere nolunt, quod ex verbo Dei ipsis traditur, e. g. Quando Christus de cruce concionatur, Matt. 16. 24. multis

hic sermo durus est, Joh. 6. 16. Ideoque quasi absorta audiant, interrogant: Quid hoc est? Nescimus quid loquatur? *Locus enim de cruce non aridet nobis, sed libentius auditur, quando dicitur: Ecce, gaudium & lætitia occidere vitulos. Esa. 22. v. 13.*

Quando idem de mundo contemnendo, deque seipsum ab negando concionem instituit, iterum homines mundani quærunt: Quid hoc est? Nescimus quid loquatur, terrena enim sapiunt, & Deus eorum venter est. Phil. 3. 19.

Quod si adversariis ignoscere, inimicos diligere jubemur, Matth. 5. v. 44. Similis parata responsio est.

Sed veri Christiani ignorantiam hanc abjicere, & Christum ad exemplum Apostolorum interrogare debent, ut ad veram intelligentiam perveniant. Sir. 32. v. 19. Orent cum Davide: Revela oculos meos. Pl. 119. v. 18. & aperiet nobis sensum, Luc. 24. 45. ut indies crescamus in scientia Dei, Col. 1. v. 10. Donec occurramus omnes in unitatem fidei & agnitionis filii Dei, in virum perfectum. Eph. 4. v. 13.

III, *Mundi exultationem.* Mundus autem gaudebit, inquit Christus, vos autem contristabimini. Hæc *avvira* illa est, quæ inter serpentem & semen mulieris reperitur, Gen. 3. v. 15. sicut & inter mundum & pios Christianos, quos Deus de mundo elegit. Joh. 15. v. 19.

Postquam Simson à Philistinibus captus esset, illi Jubitæo instituto, laudarunt Deos suos, Lætantesque per convivia, sumtis jam epulis, præceperunt, ut vocaretur Simson, & luderet ante eos, postquam ipsi jam ante oculos eruerant. Jud. 16. 5.

Sic Philistæi gratulabantur sibi de morte Re-

Regis Achas, persuadentes sibi, se nunc Judæos subjugaturos. Esa. 14. v. 29.

Hic diaboli mos est, coram quo gaudet mæcor, Job. 41. v. 13. Unde & contribules ejus gaudent, quando proximi miseriam conspiciunt, tum enim exultantes cum E-domitis canunt:

Urbem, domos, vastabimus,
Sic diruemus funditus,
Æquabimusque terræ.

Reiß ab/ Reiß ab zu aller Stund /
Vertilg sie gar biß auf den Grund /
Den Boden wollen wir brechen.

Hic te velim respicias, utrum & tu fortassis, inter ejusmodi irrisores constitutus, de proximi incommotis gavissus fueris?

Hoc non adeo infrequens est, nulla enim fides hodie inter homines est, vir fratrem suum ad mortem venatur, Mich. 7. 2. & inique agendo fatigant se, Jer. 9. v. 5. Quinimo

Fratrum quoque gratiarum ara est.

Hoc sic ante novissimum diem futurum esse, Christus ipse prædixit, Matth. 24. v. 12. Nemo proinde miretur, quod Servator interrogat: Filius hominis veniens, putas, inveniet fidem in terra? Luc. 18. v. 8.

Sed Christianorum est, esse unanimes, compatientes, fratrum amantes, misericordes, affabiles, non reddentes malum pro malo, nec maledictum pro maledicto, 1. Pet. 3. v. 8. Sumus enim membra unius corporis, quorum proprietates hæc est, ut, si quid patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra, gloriatur unum membrum, congaudeant omnia membra, 1. Cor. 12. v. 26. Ideoque nostrum erit, gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus. Rom. 12. vers. 15. Qui enim subsannat

pauperem, exprobrat factori ejus: & qui calamitate lætatur alterius, non erit impunitus. Prov. 17, 5. Sir. 27, 5. Mich. 7, 8.

De Secundo.

TRansibimus nunc ad alteram partem ^{221507 vortian} sive notitiam Domini nostri Iesu Christi consideraturi. Hic nobis in Evangelio hoc depingitur:

I. *Tanquam crucis moderator.* Quicquid enim hujus sit, non fortuito fit, sed ex definito consilio, & præscientia Dei, Act. 2. 23. sive sit malum sive bonum, Thren. 3. v. 37. Christus novit omnia, quæ discipulis suis evenitura sint, ideo dicit in futuro: Plorabitis & flebitis. Sic & nostræ afflictiones ponderatæ, demensæ, & delineatæ sunt, Mat. 10. 29. seqq.

Hoc probe agnoscebat Joseph, ideoque fratribus suis ait: Deus misit me ante vos in Ægyptum, Gen. 45. v. 5. & Gen. 50. 19.

Hiob, ideo dicit: Dominus abtulit, Job. 1. 21. & cap. 2. v. 10.

David, propterea de Simei dicit: Dimitte eum, ut maledicat: Dominus enim præcepit ei, 2. Sam. 16. v. 10.

Hoc probe teneamus, Dominus enim novit opera nostra, novit tribulationem nostram, novit paupertatem nostram, Ap. 2. 9. Præterea fidelis est, & non patietur nos tentari supra id, quod possumus, 1. Cor. 10. v. 13. licet enim interdum tempus longius videatur, ut dicamus cum Davide: Usque quo Domine? Psal. 6. v. 4. attamen respectu Dei, est μικρόν τι. Mille enim anni ante oculos ejus, tanquam dies hesternæ, quæ præterit, & custodia in nocte, Psal. 90. 4. Esa. 54. v. 10.